

Mundtlig eksamen via Adobe Connect

– Erfaringer og retningslinjer

Christopher Kjær

*E-læringsenheden, Syddansk
Universitet*

*Christopher arbejder med kompetenceudvikling
af undervisere på SDU på e-læringsområdet.*

Abstract

I løbet af de sidste tre år har der på Syddansk Universitet (SDU) været afholdt mere end 20 mundtlige kandidatforsvar samt andre mundtlige eksaminationer via webkonferencesystemet Adobe Connect. Formålet med denne artikel er at videregive de praktiske erfaringer fra gennemførelsen af disse eksaminationer samt at opstille nogle hensigtsmæssige retningslinjer for dem, der ønsker at give sig i kast med mundtlig eksamination via Adobe Connect. Der indledes derfor med en generel præsentation af Adobe Connect samt de elementer ved systemet, som oftest anvendes i forbindelse med mundtlig eksamination. Herefter præsenteres de typiske årsager til, at Adobe Connect anvendes til eksamination. I forlængelse heraf gennemgås nogle scenarier for afholdelse af mundtlig eksamination i systemet. Nogle af disse scenarier suppleres med beskrivelser af deltagernes oplevelser og erfaringer med gennemførelsen af mundtlige eksaminationer via Adobe

Connect. Der afsluttes med opsamlende retningslinjer for gennemførelse af mundtlig eksamination via Adobe Connect.

Introduktion

I 2007 stillede Forskningsnettet(www.forskningsnettet.dk) Adobe Connect til rådighed for alle danske universitetsansatte og studerende. Adobe Connect er et webkonferencesystem som via en browser tillader live, online kommunikation med video og lyd samt live deling af filer og programmer, herunder PowerPoint præsentationer og pdf filer mellem alle deltagerne i konferencesystemet.

I løbet af de sidste tre år har der på Syddansk Universitet (SDU) været afholdt mere end 20 mundtlige kandidatforsvar samt andre mundtlige eksaminationer via webkonferencesystemet Adobe Connect. Formålet med denne artikel er at videregive de praktiske erfaringer fra gennemførelsen af disse eksaminationer samt at opstille nogle hensigtsmæssige retningslinjer for dem, der ønsker at give sig i kast med mundtlig eksamination via Adobe Connect. Erfaringerne baserer sig på forfatterens egne oplevelser, da han har siddet som online support på langt de fleste eksaminationer, der her henvises til samt forberedt deltagerne til at kunne gennemføre disse eksaminationer online. Der suppleres med erfaringer fra flere af de deltagende censorer.

Artiklen fokuserer først og fremmest på de områder, som man skal være særligt opmærksom på, hvis man vil gennemføre mundtlige eksaminationer via Adobe Connect. Der indledes derfor med en generel præsentation af Adobe Connect samt de elementer ved systemet, som oftest anvendes i forbindelse med mundtlig eksamination. Herefter præsenteres de typiske årsager til, at Adobe Connect anvendes til eksamination. I forlængelse heraf gennemgås de mest almindelige scenarier for afholdelse af mundtlig eksamination via Adobe Connect.

Efterhånden som undervisere, forskere og studerende på de danske universiteter har fået kendskab til og erfaring med Adobe Connect, anvendes systemet mere og mere til gennemførelse af mundtlig eksamination. Den mundtlige eksamination kan variere fra mindre kursuseksamination til afsluttende kandidatforsvar med mundtlig PowerPoint præsentation efterfulgt af dialog. I løbet af de sidste tre år har der f.eks. alene på SDU været afholdt mere end 20 mundtlige kandidatforsvar via Adobe Connect samt et mindre antal kursuseksaminationer. Københavns Universitet, Aalborg Universitet og Danmarks Tekniske Universitet har også afholdt mundtlige eksaminationer

via Adobe Connect. Copenhagen Business School vil efter sigende starte op i løbet af december. Det har dog ikke været muligt at finde erfaringsbaseret litteratur inden for området. Der er skrevet artikler om Adobe Connect anvendt i forbindelse med undervisning, men ikke om mundtlig eksamination.

Baggrunden for udbredelsen af mundtlig eksamination via Adobe Connect på SDU er først og fremmest et stigende praktisk behov for at kunne gennemføre mundtlige eksaminationer live, online over distance. For de implicerede parter, dvs. vejleder, censor og studerende, synes webkonferencesystemer at give brugerne en betydelig og attraktiv fleksibilitet med hensyn til besparelse på både tid og rejseomkostninger. Dette skal sammenholdes med, at en mundtlig eksamination typisk varer mellem en halv til en hel time, hvilket er kort tid, sammenlignet med de omkostninger det har for de implicerede parter, at rejse til f.eks. Odense fra andre dele af landet eller udlandet.

Brugerne af mundtlig eksamination via Adobe Connect kan på SDU overordnet kategoriseres på følgende måde:

- Elitesportsfolk som studerer på ordningen Syddansk Elite. Ofte befinder disse studerende sig i udlandet hos deres respektive klubber, som det er tilfældet med f.eks. fodboldmålmand Anders Lindegaard (Manchester United, England) og håndboldspiller Torsten Laen (Füchse Berlin, Tyskland). Begge har i flere tilfælde gennemført mundtlige eksaminationer via Adobe Connect.
- SDUs Erasmus Mundus kandidatuddannelse i European Master in Tourism Management har studerende på tilknyttede universiteter i Spanien og Slovenien, hvilket har betydet, at der nu har været gennemført mere end 20 mundtlige kandidatforsvar i Adobe Connect.
- Udenlandsophold – i nogle tilfælde har studerende taget et udenlandsophold i forbindelse med deres studie, men skal af forskellige årsager (f.eks. syge eksamen) til mundtlig eksamination, mens de er udenlands.
- Eksaminationer med enkeltstuderende. I situationer hvor en enkelt studerende skal til mundtlig eksamen, er disse eksaminationer i nogle tilfælde afholdt i Adobe Connect. Det har typisk været et ønske fra censor om at spare flere timers transport for blot en times arbejde.

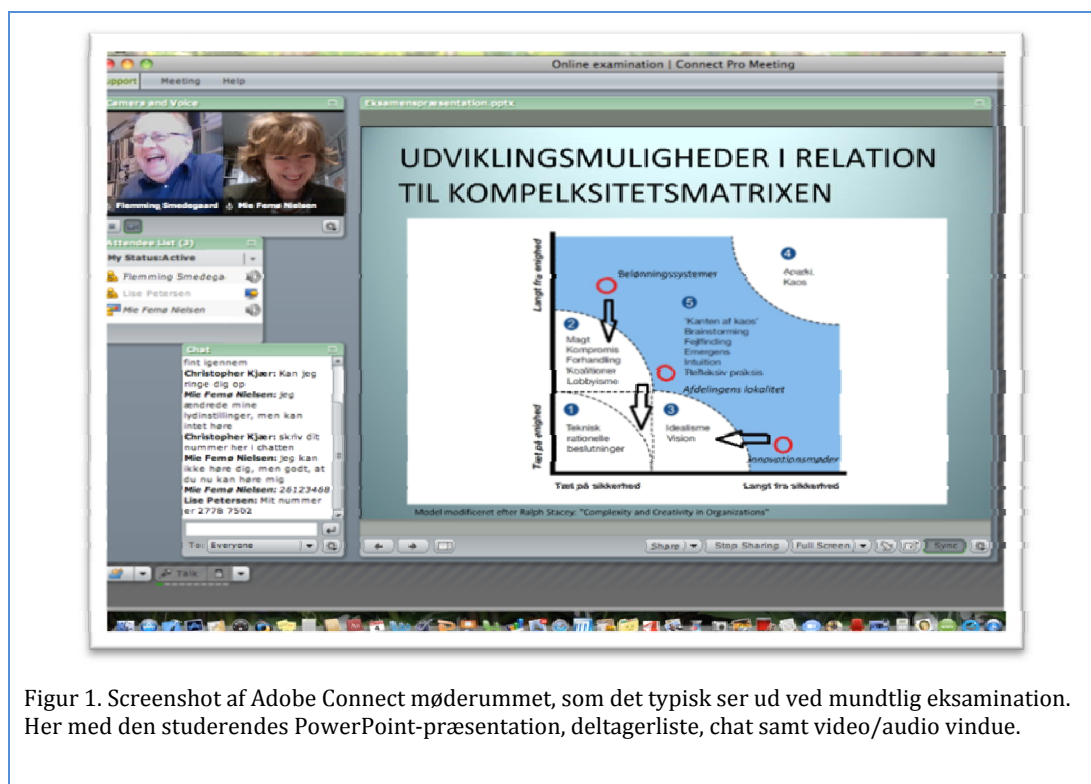
Mere generelt har anvendelsen af Adobe Connect til møder og undervisningsaktiviteter på SDU gjort, at flere er blevet opmærksomme på systemet med hensyn til mundtlig eksamination.

Da artiklens primære formål er at videregive konkrete erfaringer i forbindelse med afholdelse af mundtlig eksamination via webkonferencesystemet Adobe Connect, afsluttes flere afsnit med en kort beskrivelse af de væsentligste erfaringer knyttet til det pågældende afsnit.

Webkonferencesystemet Adobe Connect

I 2007 stillede Forskningsnettet (www.forskningsnett.dk) Adobe Connect til rådighed for alle danske universiteter. Adobe Connect er et webkonferencesystem, som via en browser tillader deltagerne at tale sammen samtidig med, at de også se hinanden via webcam. Særligt interessant i den foreliggende sammenhæng er, at systemet understøtter visning af PowerPoint præsentationer, som kan hentes direkte ind i det virtuelle møderum. På PowerPoint præsentationer kan anvendes en "Pointer" så alle i møderummet kan følge med i præsentationen. Systemet understøtter endvidere skærmdeling, hvilket giver mulighed for, at vise de andre deltagere i møderummet, hvad der foregår på ens skærm. Det virtuelle møderum består af en række vinduer ('pods'), som kan vælges til eller fra efter behov, samtidig med at de kan gøres større eller mindre og placeres, hvor det er mest hensigtsmæssigt.

Herunder ses et eksempel på anvendelsen af PowerPoint ved en mundtlig eksamination gennemført i februar 2011. Her sad censor Mie Femø Nielsen på Københavns Universitet og vejleder Flemming Smedegaard på SDU sammen med den studerende. Dette screenshot er taget umiddelbart efter eksaminationen, som gik godt for den studerende, hvilket også tydeligt ses på humøret hos vejleder og censor der her får en lille snak efter eksaminationen.

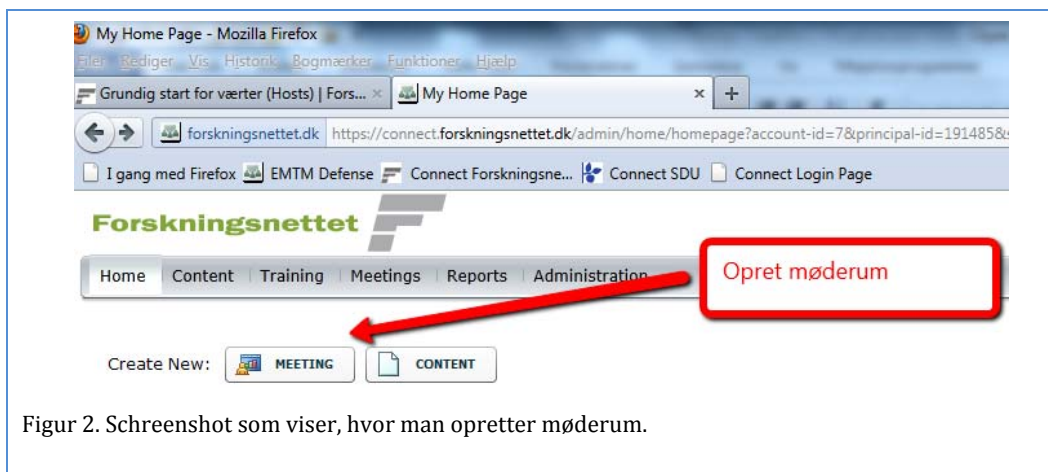

Figur 1. Screenshot af Adobe Connect møderummet, som det typisk ser ud ved mundtlig eksamination. Her med den studerendes PowerPoint-præsentation, deltagerliste, chat samt video/audio vindue.

Adobe Connect anvendes til forskellige typer af mundtlig eksamination. Der kan være tale om eksaminationer med udgangspunkt i trækkespørgsmål med eller uden forberedelse eller større projekt- og kandidatforsvar med brug af PowerPoint.

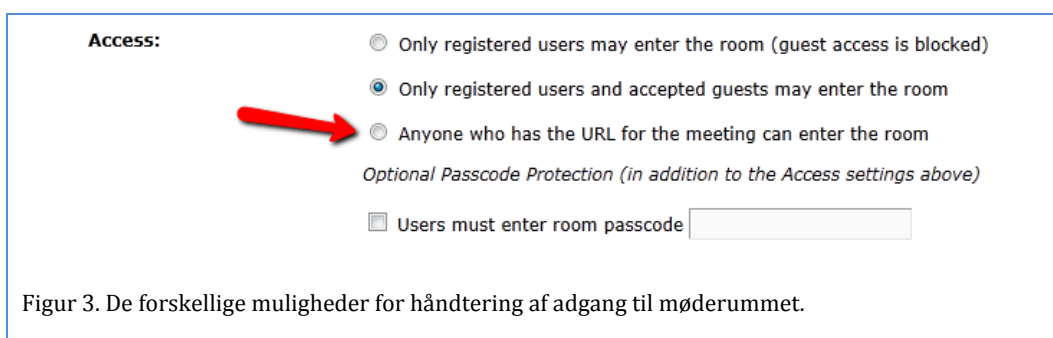
Set fra et teknisk perspektiv er det forholdsvis nemt at oprette et møderum til mundtlig eksamination via Adobe Connect. Som nævnt i indledningen har alle ansatte og studerende på de danske universiteter samt en række andre uddannelsesinstitutioner mulighed for at anvende Adobe Connect. Mere konkret information herom, findes på Forskningsnettets hjemmeside http://www.forskningsnettet.dk/connect_opret.

Møderum i Adobe Connect oprettes via linket <https://connect.forskningsnettet.dk>. Her skal man følge instruktionen på skærmen for at logge på Adobe Connect. Når man er logget ind kommer man til en side for oprettelse og håndtering af møderum. For oprettelse af møderum vælges "Create New" "Meetings"

Figur 2. Schreenshot som viser, hvor man opretter møderum.

og den fremkommende template udfyldes med hensyn til navn, url adresse osv. Man skal dog være opmærksom på, at man under punktet "Access" med fordel kan vælge at markere "Anyone who has the URL for the meeting can enter the room", se figur 3.

Figur 3. De forskellige muligheder for håndtering af adgang til møderummet.

Fordelen herved er, at man i en eksamenssituation ikke skal koncentrere sig om manuelt at skulle lukke de implicerede eksterne deltagere (f.eks. ekstern censor, ekstern vejleder og IT support fra et andet universitet) ind i møderummet. Derudover giver det deltagerne mulighed for at orientere sig i møderummet på tidspunkter, som passer dem, hvilket f.eks. er relevant, når den studerende skal tjekke om hans/hendes PowerPoint ser ud som den skal, efter den er uploadet til møderummet eller lave anden forberedelse. Anvendes PowerPoint skal man være opmærksom på at, PowerPoint præsentationer konverteres til Flash filer i møderummet, hvilket gør at nogle billeder eller figurer i sjældne tilfælde ikke kan ses eller vises forkert. Det kan derfor kraftigt anbefales, at man (den studerende) altid gennemser sin præsentation inden selve eksaminationen.

Opsætning af lyd og video kan til tider være en udfordring i Adobe Connect. Derfor gennemgås kort de vigtigste aspekter med hensyn til headset (med

mikrofon og hørertelefoner), speakerphone og webcam samt konfigureringen af lyd.

1. Headset

To typer headset kan anvendes til Adobe Connect. Den første type er med minijack tilslutning (to stik) til computerens mikrofon- og højttalerindgang. Denne type headset kan fint anvendes, men skal man investere i nye headset, skal disse være med USB-tilslutning. Ulempen med minijack tilslutning er, at de ikke giver den bedste lyd, samtidig med at mange nyere computere ikke har en minijack indgang til en mikrofon. Headset med minijack tilslutning er også vanskeligere at identificere, når lyden skal konfigureres i Connect møderummet og på computeren. Fordelen ved et headset med USB-tilslutning er, at de ofte selv konfigurerer lydopsætningen på din computer, samtidig med at lyden er god. Producenten Logitech har et stort udvalg af USB-headset og fås også med nakkebøjler. Trådløse headset skaber i enkelte tilfælde mislyde i Connect møderummet, så de kan ikke anbefales.

2. Speakerphone

I eksamenssituationer hvor flere personer, f.eks. vejleder og studerende eller censor og studerende, befinder sig i samme lokale, bør man anvende en såkaldt speakerphone. En speakerphone er et lille apparat med indbygget højttaler og mikrofon. Når apparatet tilsluttes computeren, opfanger den på god vis deltagerens tale og sender lyden direkte ind i møderummet. Erfaringerne med en speakerphone af modellen Chat 150 usb fra ClearOne (<http://www.clearone.com/usb-speakerphone.html>) er rigtigt gode. Med en speakerphone kan deltagerne tale frit i det fysiske rum uden at skulle anvende headset.

Mange kan ikke forstå, hvorfor man ikke bare kan anvende computerens indbyggede mikrofon og højttaler, i stedet for at købe en speakerphone til ca. 3000 kr. Problemet er, at lyden fra højttalerne (interne eller eksterne) går i mikrofonen og skabe ekko. Dette undgås ved anvendelse af en speakerphone.

3. Webcam

Mange labtops har indbygget webcam, og de kan fint anvendes og giver et nogenlunde resultat i Connect møderummet. Den bedste løsning fås dog ved anvendelse af eksterne webcams med HD kvalitet. Her er der igen et stor udvalg på markedet, se f.eks. Logitech.

Konkrete vejledninger til korrekt opsætning af headset, speakerphone og webcam findes på forskningsnettets hjemmeside http://www.forskningsnettets.dk/connect_avsetup

For mere konkret og generel vejledning samt support henvises til Forskningsnettets Adobe Connect hjemmeside

<http://www.forskningsnettet.dk/connect>

I det følgende skal vi se nærmere på selve organiseringen og planlægningen af mundtlige eksaminationer i Adobe Connect.

Organisering og planlægning

På SDU varetages organiseringen og planlægningen af de mundtlige eksaminationer i Adobe Connect af den pågældende uddannelses enhed for studieservice samt universitets E-læringsenhed. De to enheder arbejder tæt sammen med hensyn til planlægning og organisering, idet de muligheder, som teknologien tilbyder, er bestemmende for hvordan selve eksaminationen konkret kan foregå. Studieservice står primært for den indledende kommunikation og koordinering med de implicerede parter med hensyn til valg af censor og fastsættelse af eksamenstidspunkt. Endvidere sørger studieservice for at indhente information om, hvem der lokalt er ansvarlig for opsætning og afprøvning af det nødvendige IT udstyr, samt hvem der er kontaktpersoner. Ved online eksaminationer, hvor deltagerne geografisk er spredt helt eller delvist, er det også en studieservice opgave at oplyse deltagerne om, at eksaminationen foregår online via f.eks. Adobe Connect, samt hvilke muligheder der er for support og instruktion i det anvendte system før og under eksaminationen. Vi skal i det følgende afsnit se nærmere på denne fase.

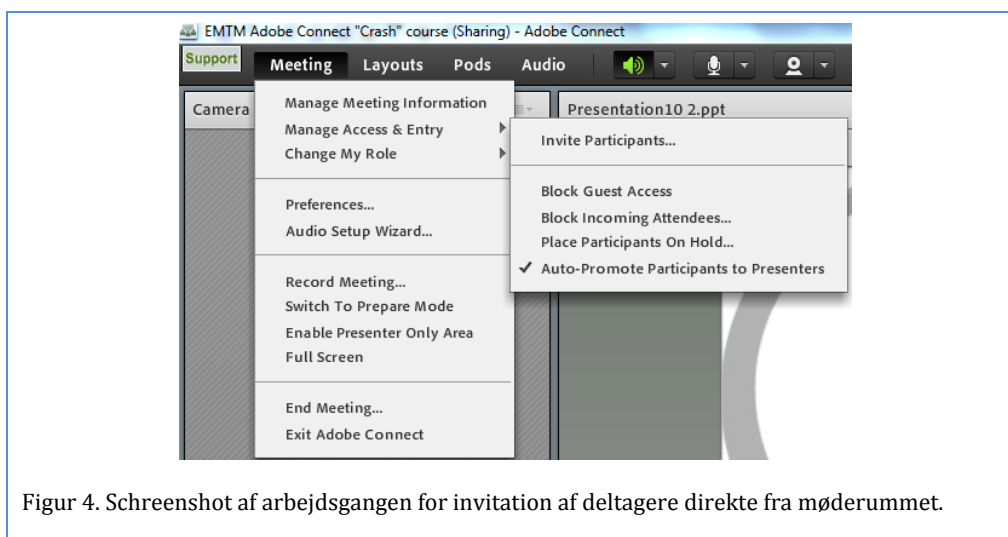
Når den indledende fase med organisering og planlægning er på plads, fortsættes med en forberedelsesfase som på SDU varetages af E-læringsheden. Den primære opgave er her at tilbyde censor, vejleder og studerende korte online introduktioner på ca. 20-30 minutter til systemet.

E-læringsenheden har derfor konstrueret et såkaldt online "Crash course" i systemet. Kurset varer ca. 20- 30 minutter og har til formål at instruere deltageren i systemets mest basale funktioner, som hvordan man logger ind i et online møderum, tænder sit webcam, aktiverer sit headset samt uploader og bladrer i en PowerPoint præsentation i møderummet. Sidstnævnte er særligt relevant, når studerende har oplæg, hvilket ofte er tilfældet i forbindelse med kandidatforsvar og andre typer af projektforsvar. Derudover er formålet med kurset at afmystificere det at deltage i en mundtlig eksamination online. Samtidig giver dette kursus mulighed for i praksis at tjekke, om deltagernes IT udstyr (computer, headset og webcam) og Internet forbindelse virker efter hensigten.

Mere konkret foregår et "Crash course" på den måde, at der aftales et tidspunkt for et online møde med de enkelte deltagere, dvs. studerende,

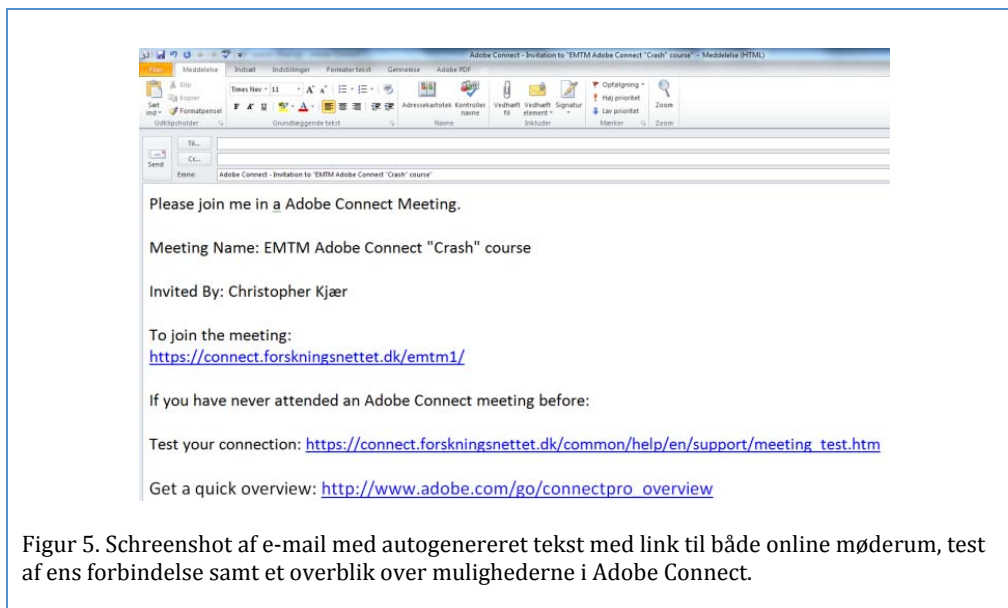
censor og vejleder. Vejledere og censorer som allerede har dette "Crash course" skal ikke tage det igen, men tilbydes at få testet systemet inden eksamination, hvilket de fleste tager imod. I invitationen til kurset foreslås en række mulige headset og webcam. Hvis de studerende ikke i forvejen har headset og webcam, kan de typisk anvende den mikrofon og det webcam som ofte er bygget ind i nyere laptops. Det mulighed giver dog ofte en ringere lyd, hvilket er årsagen til, at den ikke anvendes under selve eksaminationen.

Invitationen til dette "Crash course" sendes direkte inde fra selve møderummet via menuen "Meetings" og herunder "Manage Access & Entry" og så "Invite Participants" (se screenshot).

Figur 4. Screenshot af arbejdsgangen for invitation af deltagere direkte fra møderummet.

Fordelen herved er, at der automatisk åbnes en e-mail

Figur 5. Screenshot af e-mail med autogenereret tekst med link til både online møderum, test af ens forbindelse samt et overblik over mulighederne i Adobe Connect.

indeholdende linket til det specifikke online møderum samt testen "Test your connection", som både installerer en såkaldt Adobe Connect "Add-in" på ens computer, så online møder kan gennemføres og samtidig tjekker, at både computer og Internetforbindelse kan køre et Adobe Connect møde. Resultatet af testen kan efterfølgende e-maileres til underviseren. På den måde er det forholdsvis let for de fleste at deltage i et online "Crash course", selvom de befinder dig mange tusinde kilometer væk.

Jeg har de sidste to år systematisk gennemført disse "Crash courses" med både vejledere, censorer og studerende, hvor flertallet af deltagerne har været tilknyttet Erasmus Mundus kandidatuddannelsen i European Master in Tourism Management. Det har af gode grunde været forholdsvis nemt at arrangere og gennemføre disse kurser med de studerende. De opleves som meget motiverede og lærer hurtigt at anvende de nødvendige funktioner i møderummet. Ingen af de studerende, jeg har instrueret, er kommet med kritiske bemærkninger eller har antydnet ubehag i forbindelse med gennemførelsen af kurset eller selve forsvaret af deres afhandling live, online via Adobe Connect. Dette skal også ses i lyset af, at enten vejleder eller censor måske sidder mange tusinde kilometer væk. Idet de studerende i denne sammenhæng først og fremmest har været udlændinge bosiddende i udlandet, har det endnu ikke været muligt efterfølgende at gennemføre opsamlende interviews med denne målgruppe.

De vejledere eller censorer, som sidder hjemme eller af andre årsager sidder alene på deres kontor på et universitet i ind- eller udland, vælger typisk at tage et "Crash course".

Endelig har E-læringsenheden varetaget den opgave, der ligger i at sikre, at de universiteter eller andre institutioner, hvorfra de studerende, vejleder

eller censor skal gennemføre eksaminationen, også har computere til rådighed, der kan køre Adobe Connect samt at disse computere har den nødvendige software installeret (Adobe Connect "add-in" og evt. en driver til et webcam). I denne sammenhæng er det særligt vigtigt, at man får udstyret testet, så man i praksis ved, om det virker efter hensigten. Der aftales derfor altid en kort test session mindst en dag før selve eksaminationen, hvilket giver mulighed for at anskaffe nyt udstyr, hvis det skulle vise sig nødvendigt. På den måde kan de implicerede deltagere uden videre sætte sig til rette og gå i gang med gennemførelse af eksaminationen. Vores erfaringer har vist, at hvis noget går galt, hvad det meget sjældent gør, så er det ofte, fordi der ikke er blevet testet, så eventuelle fejl og justeringer på udstyr kunne opdages og rettes inden eksaminationen.

Jævnfør de nye eksamensbestemmelser hedder det bl.a. at

"§ 8. Universitetet kan afholde prøver som videokonferencer eller ved hjælp af andre tekniske foranstaltninger. Universitetet skal sikre, at sikkerhedsforanstaltningerne i forbindelse med afholdelse af en sådan prøve svarer til, hvad der almindeligvis gælder for afvikling af prøven. Universitetet udpeger eller godkender tilsynsførende, der skal være hos den studerende under prøven. Eksaminator og censor kan opholde sig andre steder end den studerende, men skal eksaminere og give bedømmelsen efter gældende regler i øvrigt."

(Eksamensbekendtgørelsen 2010, § 8)

Den studerende har således ret til at befinde sig et vilkårligt sted og gennemføre eksamen derfra, så længe den studerende er under observation af en tilsynsførende. Vi har i flere tilfælde diskuteret, om denne observation kan foregå via den studerendes webcam, eller om der rent fysisk i lokalet skal befinde sig en person, der observerer den studerende. Jævnfør eksamensbekendtgørelsen er observation via webcam er pt. ikke tilstrækkeligt. Typisk udpeges lokale universiteter eller ambassader til det sted, hvor den studerende skal befinde sig under eksaminationen, men den seneste bekendtgørelse åbner op for, at den studerende kan sidde hjemme, hvis bare der er udpeget en observatør.

Scenarier for virtuel eksamination

Det konkrete setup for afholdelse af eksaminationer i Adobe Connect antager ofte forskellige scenarier afhængigt af deltagernes geografiske placering og det IT udstyr, de har til rådighed. På baggrund af SDUs erfaringer med de virtuelle eksaminationer, skitseres her de 5 mest anvendte scenarier for gennemførelsen af eksaminationer via Adobe Connect. Dette gøres gennem en punktvis beskrivelse af baggrunden for de enkelte scenarier, organisering af scenarierne samt forfatterens egne

erfaringer og diskussion af oplevelserne med live support på de enkelte scenarier. I et enkelt tilfælde baserer erfaringerne sig på uformelle samtaler med en underviser og en sekretariatsleder.

Scenarie 1: Vejleder og censor sidder sammen, mens den studerende befinder sig på en anden lokalitet

- *Scenariets baggrund*

På Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse (SDU) har der været afholdt omkring 7 mundtlige eksaminationer via Adobe Connect. Udgangspunktet har altid været, at eksamen afholdes på campus, men at der kan gives dispensationer for gennemførelse af mundtlig eksamination via Adobe Connect, hvis den studerende har særligt gode grunde til ikke at møde op på campus. Den eller de studerende som skal eksamineres via Adobe Connect, eksamineres samme dag som kursets øvrige studerende, men placeres typisk som de sidste i eksamensrækkefølgen. Formålet hermed er at tage højde for eventuelle tidskrævende, tekniske problemer, som herved ikke kan få et helt holds eksaminationstider til at skride.
- *Scenariets organisering*

Selve eksaminationen har været organiseret på den måde, at vejleder og censor efter endt eksamination af de studerende, som fysisk har været til stede på Campus, er gået hen på sekretariatslederens kontor, hvor en testet og klargjort computer har stået klar til gennemførelse af den mundtlige eksamination via Adobe Connect. I de nævnte tilfælde har vejleder og censor anvendt to headset forbundet til den samme computer i en docking station og med ekstern skærm, hvilke også fint kan lade sig gøre, hvis man anvender headset med minijack stik og monterer en såkaldt minijack splitter i computerens mikrofonindgang. Man skal dog være opmærksom på, at man ikke kan tilslutte to headset, hvis de har usb tilslutning. Alternativt kan der med fordel anvendes en speakerphone.
- *Erfaringer og diskussion af dette scenarie*

Artiklens forfatter har ikke selv førstehåndserfaring med anvendelsen af dette scenarie, men uformelle samtaler med den involverede underviser og sekretariatsleder afslørede tilfredshed med de gennemførte eksaminationer. Baseret på erfaringer fra flere af de andre Connect eksaminationer, kan computerskærmen i den omtalte situation med fordel erstattes af en stor, ekstern skærm monteret på en væg eller en tilsluttet projektor. Lydmæssigt vil en optimal løsning være anvendelsen af den omtalte speakerphone (se afsnittet om Adobe Connect), i stedet for de to headset, hvilket også giver en betydelig frihed.

De efterfølgende 4 scenarier er de mest anvendte i forbindelse med kandidatforsvar på SDUs Erasmus Mundus uddannelse i European Master in Tourism Management. Baggrunden for disse scenarier er overordnet, at de studerende på den nævnte Erasmus Mundus uddannelse skal forsvare deres speciale på en af de tre partneruniversiteter beliggende i henholdsvis Danmark, Slovenien eller Spanien. For de studerende som vælger at tage en dansk kandidateksamen, er censoren altid dansk og har derfor indtil videre befundet sig i Danmark. De studerends vejledere har derimod ofte befundet sig på et af de to partneruniversiteter eller på et andet universitet i f.eks. USA, Canada eller Norge. På baggrund heraf har forskellige scenarier været anvendt afhængig af, hvor censor, vejleder og studerende har befundet sig på eksamenstidspunktet.

Scenarie 2: Vejleder, censor og studerende er geografisk distribueret.

- *Scenariets baggrund og organisering*

Den konkrete baggrund for dette scenarie var, at vejlederen var amerikaner og derfor befandt sig på privatadressen i Minnesota under to kandidatforsvar, mens de to censorer befandt sig henholdsvis på hjemmeadressen på Bornholm og på arbejdspladsen i Nordborg på Als. I overensstemmelse med retningslinjerne for gennemførelse af kandidatforsvar på uddannelsen var de to studerende, en italiener og en tysker, taget til partneruniversitetet i Girona, Spanien, for at gennemføre eksamen via Adobe Connect. Her var de under opsyn af en underviser.

Derudover deltog artiklens forfatter som live support i møderummet fra Odense. Alle var dermed logget ind i det virtuelle møderum fra hver sin computer og med hver sit headset og webcam. Der er således tale om en organisering, hvor alle deltagere er geografisk distribueret.

- *Erfaringer og diskussion af dette scenarie*

Der er foreløbigt gode erfaringer med scenarier af denne type. Ingen forsinkelser i lyd eller ringe billedkvalitet, men det skal også ses i lyset af, at alle de implicerede parter har gennemført et "Crash course" i Adobe Connect på udstyr og Internetforbindelse, som har været identisk med det, der blev anvendt under selve eksaminationen. Herved blev der i størst mulig omfang taget højde for eventuelle forhindringer for gennemførelse af tilfredsstillende eksaminationer. Med deltagere fra andre tidszoner (USA) som i dette tilfælde, har det været nødvendigt at være særligt opmærksom herpå. Her har funktionen "Meeting Planner" på hjemmesiden "Time and Date" <http://www.timeanddate.com/> været en stor hjælp.

Scenarie 3: Censor kommer til SDU, mens vejleder og studerende befinder sig på sammen lokalitet

- *Scenariets baggrund*

Baggrunden for dette scenarie, som har været anvendt i flere tilfælde, er typisk, at nogle censorer ikke har følt sig helt trygge ved at skulle gennemføre virtuelle møder på egen computer og uden support, som er fysisk tilstede. Derfor har det været en lettelse for dem at kunne skubbe det tekniske ansvar over til E-læringsenheden på SDU, så de kun har skullet koncentrere sig om det faglige. For at imødekomme dette behov, blev et kontor med en PC, webcam og headset derfor klargjort til censorer med dette ønske.
- *Scenariets organisering*

På baggrund af ovenstående ønske blev der valgt et lukket kontor med glasruder ved siden af live supporten, så denne (artiklens forfatter) kunne komme til undsætning, hvis det skulle blive nødvendigt. For at gøre det endnu nemmere for censoren, loggede live supporten ind i møderummet, så det eneste, censorerne skulle gøre, var at tage headset på og tænde for mikrofonen. Herved har vi så en situation, hvor censor og live support har befundet sig på samme lokalitet på SDU, men på hver deres kontor. I den anden ende har den studerende og vejleder siddet i det samme lokale på universitetet i Girona, Spanien. Her har de logget ind i det virtuelle møderum med hver deres computer med tilsluttet headset og webcam. For den studerende er det en fordel at sidde med sin egen computer, når PowerPoint skal håndteres i møderummet, hvorfor et setup med 2 computere blev valgt. En ulempe ved dette setup er, at vejlederen skal slukke sin mikrofon, når han/hun ikke taler og omvendt med den studerende for ikke at lave ekko i møderummet. Det har i praksis ikke været noget problem, da det mundtlige forsvar er inddelt i faser, hvor der typisk tales på skift. I enkelte tilfælde har vejleder glemt at slukke sin mikrofon, hvilket der hurtigt er blevet gjort opmærksom på.
- *Erfaringer og diskussion af dette scenarie*

Også erfaringerne med dette scenarie har overordnet set været forholdsvis gode. Uden at have taget det nævnte "Crash course" har 3 censorer nu uden problemer og endda meget sikkert gennemført deres censoropgaver. For censorerne har der således udmøntet sig et godt eksempel på, at det ikke er sværere at gennemføre censor- eller eksaminatoropgaver, end at det kan gøres uden anden teknisk forberedelse end ca. 3 minutters instruktion. Derudover har det været positivt for censorerne, at der er blevet skabt trygge rammer i forbindelse med anvendelse af Adobe Connect for første gang. Dette har også resulteret i, at nogle censorer har fået mod på senere at gennemføre de virtuelle eksaminationer hjemmefra eller fra arbejdspladsen.

Ser vi på situationen for vejleder og den studerende, som sidder i samme lokale og derfor skal huske at tænde og slukke deres mikrofon for ikke at skabe ekko i møderummet, vil anvendelsen af en speakerphone tilsluttet en af de to computere være en optimal løsning.

Scenarie 4: Censor sidder hjemme og vejleder og studerende sidder sammen

- *Scenariets baggrund*
Nogle censorer vælger at gennemføre de mundtlige eksaminationer hjemmefra. Årsagen hertil skyldes for det første, at de befinder sig i den anden af landet, så en tur til SDU og tilbage igen, har betydelige omkostninger. For det andet at de er forholdsvis trygge ved deres computer og Internetforbindelse samt den live support de kan få under før og under eksaminationen, at de ikke ser det som noget problem, at gennemføre eksaminationerne hjemme fra sit eget skrivebord.
- *Scenariets organisering*
Organiseringen af dette scenarie, er karakteriseret ved, at censor sidder hjemme eller et andet sted, og vejleder og studerende sidder sammen, som i eksemplet ovenfor. Særligt to censorer har gennem de sidste 2-3 år benyttet sig af denne mulighed, som har gjort deres censoropgaver betydeligt mindre ressourcekrævende, hvilket de er meget tilfredse med. Som i de andre scenarier har live supporten siddet i Odense.
- *Erfaringer og diskussion af dette scenarie*
Selvom censorerne ved disse scenarier, har siddet hjemme og selv har skulle få styr på deres computer og Internetforbindelse, har der ikke været nogle problemer. Der har dog været gennemført live test med disse censorer inden selve eksaminationen, for at sikre at deres udstyr virker efter hensigten. Derudover bliver de bedt om, at logge ind i det virtuelle møderum ca. 30 minutter før, så der kan gennemføres lydtest i god tid. Udover at få tjekket det rent tekniske, oplever censorerne en vis tryghed ved, at der anvendes live support til den virtuelle eksamination.

Scenarie 5: Studerende og censor sammen på SDU mens vejleder befinder sig i Spanien eller Slovenien

- *Scenariets baggrund*
Senest har vi været i den situation, at både studerende og censor har ønsket at komme til SDUs Campus Esbjerg for at gennemføre eksaminationen via Adobe Connect med vejlederen siddende i Spanien eller Slovenien. Årsagen hertil skyldes at censorerne af tidligere nævnte årsager ønsker at gennemføre eksamination via SDUs udstyr samtidig med at den studerende, har nemmere ved at komme til SDU end Spanien eller Slovenien.

- *Scenariets organisering*
Ved den første eksamination som blev gennemført på den måde, og det var i øvrigt med censorformanden som censor, kom scenariet til at se ud på følgende måde: Censor og studerende mødte op på Campus Esbjerg, hvor en computer var logget ind i møderummet med speakerphone og en projektor tilsluttet. På den måde kunne den studerende styre computeren og sin PowerPoint, og censor kunne kigge på projektorens billede. Anvendelsen af speakerphonen tillod, at der kunne tales frit i rummet uden headset. E-læringsenheden havde i forvejen testet det lokale setup i samarbejde med den lokale IT-service, og vejlederen var supporteret af sine lokale IT folk i Spanien.
- *Erfaringer og diskussion af dette scenarie*
Overordnet har vi gode erfaringer med dette setup og anvendelsen af en speakerphone har virket rigtigt godt. Betydeligt bedre end når der anvendes to headset i det samme rum. En udfordring har dog været at få indfanget et passende webcambillede af både censor og studerende på samme tid, uden at de er kommet til at sidde lårene af hinanden. En censor har påpeget, at han synes han sad lidt for tæt på den studerende, men med et webcam til at indfange to personer skal man ikke sidde alt for langt fra hinanden, før den ene person falder helt ud af billedet.

Vi har nu set på 6 forskellige scenarier for, hvordan deltagerne geografisk kan placeres i forhold til hinanden, og hvilket udstyr, der har været anvendt. I det følgende afsnit skal vi se nærmere på nogle af de erfaringer, som deltagerne har gjort sig med hensyn til de forskellige faser som et mundtligt kandidatforsvar gennemløber.

Erfaringer med mundtlig eksamination i Adobe Connect

I dette afsnit præsenteres de væsentligste erfaringer med afholdelse af mundtlig eksamination via Adobe Connect. Fokus i det forgående afsnit var rettet mod forskellige scenarier eller måder at organisere disse eksaminationer på. Vi skal nu høre om deltagerne konkrete erfaringer med de forskellige faser, som disse eksaminationer typisk gennemløber. Det empiriske grundlag udgøres af 3 formelle interviews med to censorer tilknyttet den nævnte Erasmus Mundus kandidatuddannelse på SDU samt en underviser fra Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse på SDU. De to censorer og underviseren har tilsammen gennemført mundtlige online eksaminationer, der svarer til alle de beskrevne scenarier i ovenstående. Sammenlagt har de gennemført mere end 13 eksaminationer, som artiklens forfatter desuden har været live support person på. På baggrund heraf henvises derfor også til væsentlige kommentarer fra nogle

af de mindre formelle samtaler, som jeg har haft med censorerne tilknyttet denne uddannelse.

Til de tre formelle interviews blev der udarbejdet en interviewguide med det formål at få afdækket censorernes oplevelser af de forskellige faser, som er indeholdt i opgaven med at være censor via Adobe Connect. Gennem min deltagelse som live support på de nævnte kandidatforsvar, har jeg observeret, at eksaminationerne i stor udstrækning og med stor tydelighed følger den traditionelle fremgangsmåde, som vi kender den, når eksamen foregår på campus. Her er processen ved kandidatforsvar ofte, at censor og vejleder mødes, inden den studerende ankommer, for at aftale forløbet, hvorefter den studerende holder et kort oplæg, som der efterfølgende stilles spørgsmål til først af vejleder og herefter censor. I forlængelse heraf afsluttes med votering og karaktergivning. Ved de virtuelle kandidatforsvar har de fleste censorer også forberedt sig til eksaminationen gennem deltagelse i de omtalte "Crash courses".

Det er censorernes oplevelse af hele denne proces, som forsøges belyst for at undersøge, om der blev oplevet vanskeligheder eller på anden måde forringelser ved at gennemføre de mundtlige forsvar via Adobe Connect. Man kunne f.eks. forestille sig, at nogle censorer ville opleve forringelser ved en eller flere af eksaminationens faser i form af dårlig lyd, billedkvalitet, manglende nærvær eller muligheden for en god dialog med vejleder og studerende. Det interessante er således også, om man på baggrund af de afholdte mundtlige eksaminationer med fordel kan anbefale mundtlige eksamination via webkonferencesystemer som f.eks. Adobe Connect. I tilknytning hertil skal det dog påpeges, at det empiriske materiale i form af formelle interviews er begrænset, hvilket betyder at der med god grund kan stilles spørgsmålstejn ved undersøgelsens pålidelighed.

I det følgende præsenteres informanternes oplevelser og erfaringer med de forskellige faser, som eksaminationerne gennemløber. Disse besvarelser suppleres i nogle tilfælde med citater. Faserne præsenteres i punktform.

1. Fase: De første tanker

Det indledende tema i interviewguiden gik på de første tanker, efter at det var blevet besluttet, at eksaminationen skulle foregå via Adobe Connect. Det blev der svaret meget forskelligt på. Underviseren, som har gennemført flere eksaminationer i Adobe Connect, havde umiddelbart følgende kommentar:

"Det er bare at gøre det, der er ikke noget hokus pokus ved det"
(Informant)

De to censorer gjorde sig derimod flere forskellige tanker herom. Censorformanden, som også er aftager, var meget positiv, idet han

fremhævede, at verden jo udenfor i stigende grad anvender videokonferencer, og det derfor også var en god mulighed for at få det ind som et naturligt værktøj. Men censorformandens anden tanke var, at det nok ikke var en god ide, at han første gang selv stod med det tekniske ansvar. Derfor valgte han, som tidligere nævnt, at gennemføre eksaminationerne på SDU, hvor han bare skulle sætte sig til computeren uden overhovedet at tænke på teknikken.

En censor fra Aalborg, som er den censor, der med 6 eksaminationer pt. har gennemført flest eksaminationer i Adobe Connect, gjorde sig følgende tanker:

”Min første tanke var jo selvfølgelig som humanist, at jeg havde teknologiskræk. Hvad i alverden er nu det for noget, hvorfor kunne eksaminationen ikke foregå på den sædvanlige måde, hvor jeg bruger en time på at køre til Esbjerg, gennemføre eksaminationen og så bruger en time på at køre hjem igen?
(Informant)

De fremhævede tanker er nogenlunde dækkende for de forskellige tanker, de involverede censorer har gjort sig. En enkelt censor afviste sidste år at gennemføre en eksamination via Adobe Connect med begrundelser om manglende nærvær i eksamenssituationen og teknologiskræk. Samme censor valgte trods meget forbehold at gennemføre sin første Connect eksamination i år. Han afslørede i en efterfølgende uformel evaluering stor overraskelse over det nærvær, han fik via de audiovisuelle muligheder i systemet. En anden censor udtrykte sin bekymring om nærvær på følgende måde efter sin første eksamination:

”Jeg var meget spændt på det, om man ville savne nærvær, men det var ikke tilfældet. Jeg er meget positiv, det må jeg sige.”
(Informant)

I lyset af disse erfaringer, mine egne og andres erfaringer, må det konkluderes, at nærværet i det virtuelle rum opleves kraftigere end de fleste umiddelbart forventer.

2. Fase: Forberedelsesfasen

Forberedelsesfasen har været forskellig fra censor til censor. De censorer, som har siddet hjemme, har, udover at skulle sætte sig ind i Adobe Connect, også skullet investere i et headset og et webcam. En af censorerne valgte bevidst at investere i et webcam og headset i den dyre ende. Årsagen hertil var, at hvis noget skulle gå galt med teknikken, så skulle det i hvert tilfælde ikke være hans udstyr, det gik galt med.

Med hensyn til det forberedende "Crash course", så afspejler denne kommentar meget godt den feedback, der er kommet fra deltagerne efter disse kurser.

"Uproblematisk, altså meget enkelt og meget fint forklaret, og systemet fungerede jo også fint. Så selv den teknologiskræmte humanist i Aalborg kunne finde ud af det på et tidspunkt"
(Informant)

Med hensyn til at få afdækket kursets betydning for en censor i forhold til at skulle gennemføre eksaminationerne hjemmefra, blev følgende kommentar fremført:

Det har givet en lille nervøsitet i forhold til at gøre det, men efter instruktionen, og efter at vi havde prøvekørt det nogle gange, er jeg slet ikke nervøs for at gøre det osv."
(Informant)

Generelt har kurserne haft en afmystificerende virkning på censorer, vejledere og studerende. Allerede efter kort tid i møderummet under de nævnte "Crash courses", har de fleste virket afslappede i forhold til den forestående eksamination. Kurserne synes derfor at have en positiv indvirkning på deltagernes forventninger og tanker omkring deltagelse i en virtuel mundtlig eksamination.

3. Fase: Log ind og lydtest

Denne fase er karakteriseret ved, at alle logger på ca. 30 minutter før, selve eksaminationen starter for at teste om lyd og webcam virker efter hensigten. I denne fase spiller live supporten typisk en aktiv rolle, da det er dennes ansvar, at lydniveauet bliver indstillet korrekt, hvilket også kommer til udtryk i dette citat

"Men der har du (live supporten) været enorm god til lige at sige, hvor man skal trykke og det er lige her vi skal gøre sådan og sådan. Det har fungeret skide godt"
(Informant)

En vigtig erfaring er her, at en lydtest, hvor en deltagers mikrofon testes, bør være længere end et par enkelte ord. For bedst muligt at kunne vurdere lydets kvalitet, skal der snakkes om et eller andet i ca. et par minutters tid. Alternativt kan man blive nødt til at skulle justere lyden midt i eksaminationen, hvilket er u hensigtsmæssigt. Så dette aspekt skal ikke undervurderes.

4. Fase: Censor og vejleder afstemmer eksamensforløbet

Censorernes oplevelser med på god vis at få afstemt eksamensforløbet i et virtuelt møderum, har også fået positive tilkendegivelser. En censor siger det på denne måde:

”Det synes jeg fungerede helt gnidningsfrit.
(Informant)

Det er også min generelle opfattelse, at denne fase har fungeret gnidningsfrit. Der skabes typisk en positiv stemning, inden eksaminanden hentes ind i det virtuelle møderum.

5. Fase: Den studerendes præsentation

I denne fase har den studerende ca. 10 minutter til at præsentere sit oplæg vha. sin PowerPoint præsentation. De studerende har, som tidligere nævnt, gennemgået et ”Crash course”, hvor de har fået instruktion i at håndtere PowerPoint præsentationer i møderummet. Da de studerende typisk har nemt ved at lære systemets basale funktioner, fremtræder de teknisk kompetente i gennemgangen af deres præsentationer. Spørgsmålet er, hvordan censorerne har oplevet de studerendes præsentationer i forhold til en traditionel præsentation, hvor censor er fysisk sammen med den studerende. Hertil svarer en af censorerne

”jeg synes, det fungeret fint (...). Jeg har fulgt med i de der PowerPoints, som de studerende har vist på skærmen, så jeg har ikke haft store problemer med ikke at være fysisk tilstede.”
(Informant)

Jævnfør citatet synes der umiddelbart ikke at være nogen nævneværdige problemer med at følge med i de studerendes præsentationer. Alle studenterpræsentationer har fungeret efter hensigten.

6. Fase: Vejleders spørgsmål til den studerende

Igen har der ikke været problemer for censorerne med at forstå eller følge med i vejledernes spørgsmål til de studerende. På Erasmus Mundus uddannelsen har nogle kulturelle forskelle gjort sig gældende. Nogle udenlandske vejledere stillede typisk flere spørgsmål ad gangen til den studerende, hvilket gjorde det vanskeligt for den studerende både at huske alle spørgsmålene samtidigt med, at der også skulle svares kvalificeret. I et virtuelt møderum forekommer det nok mere overvældende end det er tilfældet i situationer, hvor alle er fysisk tilstede. På baggrund heraf og at det er meget svært at tale i munden på hinanden i et virtuelt møderum, er det blevet praksis, at censor og vejleder nu stiller et spørgsmål ad gangen. Det synes også her at være uproblematisk for censoren at følge med i dialogen mellem vejleder og censor, hvilket fremgår af følgende:

”Jeg synes, det har fungeret rigtigt fint. Jeg har ingen problemer haft med det. Det har været en behagelig oplevelse i alle tilfælde”
(Informant)

I tilknytning hertil har artiklens forfatter med den pågældende censor, en enkelt gang oplevet, at internetforbindelsen blev afbrudt et par sekunder, hvilket medførte, at alle måtte logge ind i møderummet igen. Efter ca. 20-30 sekunder fortsatte eksaminationen upåagt.

Efter vejlederens spørgsmål er det censorens tur til at stille spørgsmål til den studerende.

7. Fase: Censorernes spørgsmål til den studerende

Det er her, censorerne direkte bliver involveret i eksaminationen, og derfor er det også interessant at høre, hvordan de oplever denne fase i forhold til en traditionel eksamination, hvor alle er fysisk tilstede.

”Det er uproblematisk, synes jeg, men der er de her forhold med forsinkelser i lyden, at man nogle gange er ved at sige noget, og så holder man en pause og så skal man til at fortsætte, men så har den anden startet med at sige noget i det lyd hul, der (nogle gange) er mellem Danmark og Slovenien, men så fandt jeg hurtigt ud af, at jeg skulle gøre mig færdig med det jeg skulle sige.”
(Informant)

Som det fremgår, har der i nogle tilfælde været forsinkelser i lyden, hvilket har drillet en smule, men ikke mere end at censoren har kunnet omgå problemet. Man kan omgå problemet på flere måder ved f.eks. først at tjekke upload hastigheden fra den pågældende internetforbindelse og så prøve at finde en hurtigere, hvis den er for langsom, eller også kan man nedbringe kvaliteten af webcambillederne i møderummet eller pause webcambilledet på den deltager, som har forsinkelsen.

8. Fase: Votering

Når eksaminationen når denne fase bliver den studerende typisk bedt om at forlade lokalet eller logge helt ud af møderummet. Den første situation gør sig gældende, hvis vejlederen sidder i samme lokale som den studerende. Hvis den studerende sidder for sig selv, men under opsyn, er det sidste tilfælde aktuelt. Igen er det interessant at høre, om voteringen opfattes anderledes, når den foregår i et virtuelt møderum frem for ved den fysiske tilstedeværelse. Det påpeges, at

”Det er igen uproblematisk. Vi har alle sammen været så professionelle i forhold til det her. Det gør ikke den store forskel,

om vi gør det i et rum, eller vi gør det, som det foregår her.”
(Informant)

Dialogen i forbindelse med votering i det virtuelle møderum opleves uproblematisk.

Sammenfattende kan man ud fra erfaringer fra de forskellige faser sige, at meget tyder på, at mundtlig eksamination via Adobe Connect kan gennemføres på et tilfredsstillende niveau, selvom der ind i mellem kan være tekniske udfald. Derudover, at der ikke synes at være betydningsfulde problemer med hensyn til manglende nærværsfornemmelser, selvom deltagerne sidder tusindevis af kilometer fra hinanden og kun ser hinanden via de audiovisuelle kanaler i Adobe Connect.

Retningslinjer for mundtlig eksamination via Adobe Connect

På baggrund af ovenstående fremhæves nu de områder, man skal være særligt opmærksom på, når man vil gennemføre mundtlige eksaminationer via Adobe Connect.

Udstyr, software og internetforbindelse

Det første man skal sikre sig, når man vil gennemføre en mundtlig eksamination via Adobe Connect er, at det nødvendige udstyr og den nødvendige internetforbindelse er til rådighed for de involverede parter. Følgende udstyr skal være til rådighed:

- Computere med kabeltilsluttet internet (trådløst internet kan ikke anbefales i forbindelse med eksamination, da forbindelsen er ustabil)
- Internt eller eksternt webcam med HD kvalitet. Typiske er det kun de eksterne webcams, der har HD kvalitet. Husk at eksterne webcams også skal have installeret en driver.
- Headset med usb tilslutning i stedet for minijack stik, da de giver den bedste lyd og samtidig er lettere at identificere, når lyden i møderummet og på computeren skal konfigureres.
- Internet forbindelse – Det anbefales at man har en upload og download hastighed på mindst 6 megabits
- For at sikre at ens computer på tilfredsstillende vis kan gennemføre en Adobe Connect eksamination, bør man altid starte med at køre testen "Test your connection", hvorved man kan se om ens computer er klar til et Adobe Connect møde.

- Testning – I de få tilfælde hvor der har været lydæssige problemer, har det næsten altid skyldes, at der ikke har været kørt live test på den anvendte internetforbindelse, computer og headset. Det vigtigste er, at det udstyr og den internetforbindelse, der skal anvendes, også bliver testet via Forskningsnettets hjemmeside eller de mødeinvitationer, man kan sende ud inde fra selve møderummet. Denne test er en diagnostisk test, som tjekker og klargør ens computer med hensyn til 4 trin: Flash Player, internetforbindelse til Connect, internet hastighed og måske det vigtigste, at man har den seneste Adobe Connect "add-in" ellers bliver den automatisk installeret. Den bedste måde at få testet om ens egen og de øvrige deltagers computere kan gennemføre en Adobe Connect eksamination er ved at lave en så autentisk test som muligt.

Perspektivering – studerende, vejleder og censor

Anvendelsen af ressourcer til gennemførelse af "Crash courses" med studerende, censorer og undervisere har været betydelige, men udover at supportere nogle akutte behov, har SDUs E-læringsenhed også ønsket at få erfaringer inden for området i bestræbelserne på at udvikle de mundtlige digitale eksamensformer. Men hvorfor ikke bare droppe den mundtlige eksamination og så med et hug fjerne alle udgifterne? Ifølge censorformand vil det være en rigtig dårlig ide at droppe det mundtlige forsvar. For det første fordi det er en af de eneste muligheder man har for at tjekke, at de studerende ikke har snydt. For det andet bliver de studerende også eksamineret i, hvor dygtige de er med hensyn til at indgå i en dialog om det videnskabelige emne, de har arbejdet med. Endvidere får de studerende en kompetence i anvendelse af systemer, som også anvendes uden for universiteterne og er under hastig udbredelse.

I denne artikel har censorerne, underviserne og de studerende deltaget i nogle korte introducerende kurser, så en eksamination kunne gennemføres. Ser vi på disse tre målgrupper ud fra et organisatorisk ressource- og driftsmæssigt perspektiv kunne man passende stille følgende spørgsmål:

Hvordan får vi, på en ressource- og driftsmæssig forsvarlig måde, gjort de studerende, vejlederne og censorerne fortrolige med at anvende webkonferencesystemer som f.eks. Adobe Connect, så de ikke kort før et mundtligt kandidatforsvar eller anden mundtlig eksamination skal sætte sig ind i et nyt system?

Med hensyn til de studerende vil det være hensigtsmæssigt, hvis de tilegnede sig kompetencer og fortrolighed med Adobe Connect gennem undervisningsaktiviteter på deres studier. De studerende, som forfatteren har haft på "Crash course", har på under 30 minutter fået så meget

kendskab til Adobe Connect, at de uden videre har kunnet håndtere systemet i en eksamenssituation og tilsvarende med vejleder og censor.

De studerendes anvendelse af Adobe Connect vil i høj grad afhænge af, om systemet introduceres for dem i forbindelse med studierelevante aktiviteter, som f.eks. gruppearbejde, vejledning eller andre læringsaktiviteter. Underviseren spiller derfor en afgørende rolle i denne sammenhæng, men skal selvfølgelig se en tydelig fordel ved i større eller mindre omfang at integrere systemet i sin undervisning.

På SDU tilbyder E-læringsenheden hvert semester flere forskellige interne kurser i anvendelse af Adobe Connect. Pt. gennemføres disse kurser online i systemet, så underviserne kan sidde world wide og følge kurserne, bare de har en internetforbindelse, webcam og headset. I forbindelse med de nævnte kandidatforsvar har alle de censorer, som har deltaget i de virtuelle kandidatforsvar via Adobe Connect, også gennemgået et 30 minutters individuelt "Crash course". Censorerne har generelt udtrykt stor tilfredshed med disse kurser og den tryghed, de har givet dem, men der har for SDU også her været tale om gennemførelse af individuelle ressourcekrævende kurser. Som tidligere nævnt er censorerne måske dem, der er allermest glade for muligheden for at kunne gennemføre deres censoropgaver i et virtuelt møderum. De sparer betydelige ressourcer på rejseomkostninger og tid. På den baggrund må man sige, at der eksisterer et udmærket grundlag for at tilbyde hele censorkorps kurser i webkonferencesystemer som f.eks. Adobe Connect. For at kvalificere censorernes anvendelse af systemet, kunne nogle af de årlige censormøder med fordel afholdes i Adobe Connect.

Afslutningsvis kan man sige, at der synes at være nogle rigtig gode betingelser og et godt grundlag for en mere formel og systematisk udvikling af landets censorkorps, så teknologien med fordel kan anvendes i de sammenhænge, hvor det er særligt relevant for de involverede parter.

Referencer

Bekendtgørelse nr. 857 af 1. juli 2010 (2010). Bekendtgørelse om eksamen og censur ved universitetsuddannelser.